

בענין: הקובלנה נגד ציפורה בקרמן (רופאת שיניים)

צו לפי סעיף 45 לפקודת רופאי שיניים (נוסח חדש) תשל"ט - 1979

גבי ציפורה בקרמן (להלן: הנקבלת) מחזיקה ברשיון לעסוק בטיפול שיניים, ואולם היא לא טיימה לימודים אקדמאים, ולא ניתן לה תואר של דוקטור.

חרף זאת היא חוסיפה לעצמה תואר זה בתקשרים שונים. האחד מהם הוא במסמכי המרפאה של קופ"ח מאוחדת קרית עקרון שם היא עובדת. הקשר אחר בו נעשה שימוש בתואר דוקטור הוא בשלט מרפאת השיניים הפרטית של הנקבלת.

בעשותה כן הפרה הנקבלת את הוראת סעיף 36 לפקודת רופאי השיניים (נוסח חדש) תשל"ט - 1979 (להלן: הפקודה), וייתכן שמעשיה ננועים גם בהפרת נורמות במישור המשפט האזרחי והפלילי.

רשויות משרד הבריאות העמידו את הנקבלת על פעילותה הפסולה - לשוא. ביקורת שנערכה לאחר אזהרות אלו במרפאת קופ"ח בו עובדת הנקבלת העלתה שבתיקי מטופליה ממשיך להתנוסט לצד שמה התואר דוקטור.

כיוון שכך הגיש נגדה ביום 27.2.06 המשנה למנכ"ל משרד הבריאות קובלנה לפי פסקאות (1) ו-(4) לסעיף 45 בפקודה בשל התנהגות שאינה הולמת רופאת שיניים, ובשל התמדתה בהפרת הוראות הפקודה.

שר הבריאות מינה, במצוות סעיף 47 לפקודה, ועדה שתשמע את שיש לנקבלת לאמר, שתבחן את החומר כולו, ושתגיש לה את המלצותיה. ועדה זו הגישה ביום 10.11.06 את מסקנותיה והמלצותיה לשר הבריאות, ואולם נוכח האצלת סמכויות השר לפי סעיף 45 לפקודה אלי, הועבר דו"ח הועדה אלי.

במהלך הדיונים שהתנהלו בפני הועדה הודיעו חקובל והנקבלת שהם הגיעו להסדר טעון. לפי הסדר זה תוקנה הקובלנה, והנקבלת הודתה באמור בה לאחר התיקון.

במסגרת הטעון לענישה המשמעתית שיש להטיל על הנקבלת, אמר ב"כ הקובל, בין השאר, שמשד הבריאות מינה שהנקבלת למדה את הלכת, ולא תחזור לסורה. בנסיבות אלו, וחרף העובדה שעמדת משרד הבריאות היא שהענישה המשמעתית צריכה להיות חריפה יותר, הוא עתר לוועדה לאמץ את הסדר הטעון, ולהסתפק במתן התראה לנקבלת. אין צריך לאמר שהנקבלת הצטרפה לבקשה זו.

הועדה דחתה את טעון הנקבלת שלפיו השימוש בתואר דוקטור איננו מעשה חמור, היא הדגישה, ובצדק, את הפגיעה בציבור המטופלים, אשר אינו יכול לגבש את הדעת מי יטפל בו, על בסיס מידע אמיתי על כשירותו והיקף השכלתו של הרופא. אפילו לא יזמה הנקבלת את השימוש בתואר הלא נכון, היא לא יכלה לעצום עיניה ולראות מה מיוחס לה, להשלים עם כך, ולא לוודא שהמצג הלא נכון שנעשה יתוקן. אין צריך לאמור ש"ההשלמה" של הנקבלת עם מצג השוא, היתה השלמה מרצון, אם לא השלמה שיש בו עידוד מצדה להמשך המצב הקיים.

חרף זאת, החליטה הועדה לאמץ את המדיניות שלפיה אין בתי המשפט דוחים בדרך כלל הסדר טעון המקובל על שני הצדדים. היא נתחזקה בדעתה נוכח תחושתה שהנקבלת לא תחזור עוד על התנהגותה הפסולה. סוף דבר הוא שחועדה המליצה להתרות בנקבלת "התראה משמעתית" על שהתנהגה בדרך שאינה הולמת רופא שיניים, זאת כ"שהתירה ליחס לעצמה ותואר דוקטור בעוד אין היא רשאית לשאתו".

אין זו הפעם הראשונה בהן הוגשו קובלנות נגד רופאי שיניים על שחציגו את כישוריהם המקצועית בדרך פסולה. המדובר היה ברופאי שיניים שהכתירו עצמם בתואר של מומחה לתחום מסוים ברפאות שיניים, בעוד לפי הדין זכות זו שמורה רק למי שעבר מסלול הכשרתי ומינהלי מוגדר. ודוק: לא זובר שם על טיפול שאסור היה לאותם רופאים ליתן, שכן לכל רופא שיניים מותר ליתן טיפול זה. המעשה הפסול התיחס אך ורק להכתרת הנקבל בתואר מומחה, הכתרה שהיתה אסורה על אותם רופאים על פי דין.

בכל אותם מקרים טענו נציגי הקובל, שביטאו את דעת הרשויות המתאימות במשרד הבריאות שמדובר במעשה חמור שאיננו רק הפרה פורמלית של הוראת חוק, אלא בהטעת הציבור. הם ביקשו לכן מהועדות להטיל על הנקבלים סנקציה של התלית רשיון לתקופה מסוימת. המדובר הוא בסנקציה לא קלה, ואולם גם אני וגם בתי המשפט שדנו בערעורי הנקבלים נתנו משקל להבנת הועדות את התחום בו הן עוסקות, וחרף החומרה היחסית של הסנקציה, נקבע שעמדה זו עדיין נמצאת במתחם הסבירות.

עמדת רשויות משרד הבריאות במקרה זה, חרגה מעמדתם ברוב המקרים האמורים. ביקשתי לכן לעמוד על המניעים לשוני בעמדה, ונאמר לי שהנקבלת משתיכת לחוג רופאי השיניים שאינם בעלי תואר דוקטור. חוג זה שהיה גדול בעבר, הלך והצטמצם עם השנים, ונותרו בו לעתה הזו כ- 500 איש. בנסיבות אלו גישת רשויות הבריאות לנמנים על חוג זה היא מתונה יותר.

אני מוכן כמובן ליתן משקל להיבט זה, ואולם חוששני שאין די בו כדי להצדיק את הפער הגדול בין הסנקציה המוצעת במקרה זה לעומת זו שהוטלה במקרים האחרים שהוזכרו לעיל. המשותף למקרה זה ולמקרים האחרים הוא שבכל המקרים הללו מבקשים הנקבלים להשיג לעצמם יתרון שלא כדיון על ידי הצגתם כבעלי מעמד מקצועי שאין להם. בעשותם כן הם מטעים את צבור המטופלים. הטעיה כזו פוגעת ביכולת המטופלים לעשות את הבחירה בין החלופות האפשריות השונות של "הזהות המקצועית" של המטפלים בהם. אמור מעתה שמבחינת "הכוונה", אין שוני בין כל המקרים. אין שוני גם מבחינת תומרת המעשה חנווע בהטעיה, ואם יש שוני, הוא פועל

לרעת הנקבלת, שכן ייחוס תואר אקדמאי למי שאין לו תואר כזה נראה תמור מייחוס מומחיות, שלא נטען שאיננה קיימת מבחינת תוכנה.

נראה לי לכן שאפילו אצא מההנחה שגם הסנקציה המומלצת כאן, גם זהו שהוטלה באותם מקרים אחרים נמצאים במתחם הסבירות, עדיין אין זה ראוי ליתן גושפנקא לעקומת סנקציה הגורמת לתחושת אי שוויון בולט בין מקרים כמעט שווים.

ייתכן שיש לשקול בעתיד הטלת סנקציה מרתיעה בלבד, או סנקציה מתונה יותר, בהפרה הראשונה של הנורמות שמדובר בהן, ולהגדיל את "מינון" הסנקציות אם הנקבל איננו חוזר בו מסורו, אולם כל עוד סורר רף ענישה גבוה יותר, צריך לפעול בדרך שלא תפגע, כשאין סיבה לכך, באחידות הענישה.

נוכח הסדר הטעון שהושג, ונוכח חבנת הועדה שראוי להקל מאד במקרה זה, ונוכח העובדה ששאלת הדמיון בסנקציות בין שני סוגי "הכתרים" חניטלים שלא כדין ע"י הנקבלים עולה כאן לראשונה, אני מוכן להניח שיש הצדקה שלא ליישר את "קו הענישה" באופן מלא במקרה זה.

עם זאת נראה הדבר שקיצוניות הסטייה מהנורמות העונשיות שנקבעו בדרך כלל בסוג כזה של מקרים, איננה מאפשרת שלא לחחיל גם פה, לפחות את העקרון של התלית רשיון, להבדיל מאורך תקופת החתליה.

אני מורה על התלית רשיון הנקבלת למשך 21 יום.

תקופת ההתלית תחל ב- 1/3/07.

ניתן היום – 28/12/06.

ד. זילר

נשיא (בדימוס) של ביהמ"ש המחוזי בירושלים